کارها شش [دسته] است و مردم [چهار] دسته، [کارها چنین است:] دو واجب کننده و مثل در مقابل مثل؛ و هر نیکی به اندازۀ ده برابر آن، و یک حسنه به هفتصد تا

از خُرَيْم بن فاتِک رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «الْأَعْمَالُ سِتَّةٌ، وَالنَّاسُ أَرْبَعَةٌ، فَمُوجِبَتَانِ، وَمِثْلٌ بِمِثْلٍ، وَحَسَنَةٌ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، وَحَسَنَةٌ بِسَبْعِ مِائَةٍ، فَأَمَّا الْمُوجِبَتَانِ: فَمَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ، وَأَمَّا مِثْلٌ بِمِثْلٍ: فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ حَتَّى يَشْعُرَهَا قَلْبُهُ، وَيَعْلَمَهَا اللهُ مِنْهُ كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةً، وَمَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً، كُتِبَتْ عَلَيْهِ سَيِّئَةً، وَمَنْ عَمِلَ حَسَنَةً فَبِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، وَمَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللهِ فَحَسَنَةٌ بِسَبْعِ مِائَةٍ، وَأَمَّا النَّاسُ، فَمُوَسَّعٌ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا مَقْتُورٌ عَلَيْهِ فِي الْآخِرَةِ، وَمَقْتُورٌ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا مُوَسَّعٌ عَلَيْهِ فِي الْآخِرَةِ، وَمَقْتُورٌ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمُوَسَّعٌ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»: «کارها شش [دسته] است و مردم [چهار] دسته، [کارها چنین است:] دو واجب کننده و مثل در مقابل مثل؛ و هر نیکی به اندازۀ ده برابر آن، و یک حسنه به هفتصد تا؛ اما دو واجب کننده این است که: هرکس درحالی بمیرد که به الله چیزی را شریک نیاورده، وارد بهشت می‌شود؛ و هرکس درحالی بمیرد که چیزی را با او شریک نموده، وارد دوزخ می‌شود؛ اما مثل به مثل آن است که هرکس تصمیم جدی به انجام کار نیکی بگیرد تا آنکه دلش آن را احساس کند و الله آن را از او بداند (قصدش برای انجامش جدی است)، برایش یک حسنه در برابر آن نوشته می‌شود؛ و هرکس در راه الله انفاقی کند هر نیکی هفتصد برابر نوشته می‌شود؛ اما [دسته‌های] مردم چنین است: یکی در دنیا برایش گشایش است و در آخرت دچار تنگنا می‌شود و یکی در دنیا دچار تنگاست و در آخرت گشایش می‌یابد و یکی در دنیا و آخرت دچار تنگناست و یکی که در دنیا و آخرت از گشایش برخوردار است».

[حسن است] [به روایت احمد]

پیامبر صلی الله علیه وسلم خبر می‌دهد که اعمال بر شش نوع است و مردم بر چهار دسته هستند. اعمال شش‌گانه چنین است: اولا: هرکس درحالی بمیرد که چیزی را برای الله شریک نیاورده است، بهشت بر او واجب می‌شود. و دوم: هرکس درحالی بمیرد که به الله چیزی را شریک آورده باشد، آتش دوزخ بر او واجب می‌گردد که در آن جاودانه خواهد بود. این‌ها دو واجب کننده بود. و سوم: کار نیکی که نیتش را کرده است. چنانکه هرکس نیت کار نیکی کند و در نیتش صادق باشد تا جایی که در دلش آن را احساس کند و الله به این نیتش پی ببرد، سپس پیش‌آمدی باعث شود تا نتواند آن را انجام دهد، برایش یک نیکی کامل نوشته می‌شود. و چهارم: کار بدی که انجام شده است. کسی که کار بدی را انجام دهد، برایش یک گناه نوشته می‌شود. و این دو: مثل به مثل است یعنی چند برابر نمی‌شوند. و پنجم: حسنه‌ای که به اندازۀ ده حسنۀ همانند آن است: هرکس نیت کار خوبی کند و انجامش دهد، برایش ده حسنه نوشته می‌شود. و ششم: حسنه‌ای که به اندازۀ هفتصد نیکی نوشته می‌شود و مثال آن کسی است که در راه الله یک انفاق نماید، پس این نیکی برای او به اندازۀ هفتصد نیکی نوشته می‌شود و این از فضل الله تبارک وتعالی و کرم او بر بندگانش می‌باشد. اما دسته‌های چهارگانۀ مردم به این صورت است: نخست: کسی که روزی او در دنیا زیاد است و در ناز و نعمت است و هرچه بخواهد می‌یابد، اما در آخرت دچار تنگنا می‌شود و فرجامش به سوی دوزخ است، یعنی کافر ثروتمند. و دوم: کسی که روزی‌اش در دنیا تنگ است، اما در آخرت برایش گشایش است و فرجامش بهشت است، یعنی مؤمن فقیر. و سوم: کسی که در دنیا و آخرت دچار تنگناست، یعنی کافر فقیر. و چهارم: کسی که در دنیا و آخرت در گشایش و فراخی است و او مؤمن ثروتمند است.